

L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS I LA PROPOSTA DE CATALÀ ORAL ESTÀNDAR

Sessió a càrrec d'Antoni M. Badia i Margarit (28 d'abril de 1989)

1. *Preocupació de l'Institut*

Dins el seu obligat ostracisme, l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) no deixà en cap moment de treballar en l'adequació del vocabulari i en altres aspectes que afecten la normativa de la llengua. Però aquesta tasca no transcendia a l'exterior.

Per fi, el 22 d'abril de 1986, la Secció Filològica de l'IEC s'adreçà al President de la Generalitat per mitjà d'un document (que li fou lliurat corporativament per tots els membres de la Secció). En aquest document, redactat a instàncies dels Departaments universitaris de català d'Alacant, Illes Balears, Lleida, Perpinyà i València, l'IEC sol·licitava una major obertura de la Televisió de Catalunya a les modalitats altres que la del català central.

Pocs dies després, al II Congrés Internacional de la Llengua Catalana (maig de 1986), Jordi Carbonell presentà una comunicació («L'IEC i la codificació lingüística»), que subratllava el caràcter composicional i participatiu de la normativa de la llengua.

El 24 de maig de 1987 vaig fer una proposta raonada a la Secció Filològica sobre la necessitat que l'IEC intervingués amb autoritat en la normalització de la llengua catalana. S'hi insinuaven maneres concretes de procedir.

2. *L'acció de l'IEC*

Ja sense trigar massa temps, a la fi de 1987 fou nomenada, al si de la Secció Filològica, la Comissió per a l'estàndard oral, composta per A. M. Badia i Margarit, Joan Bastardas, Antoni Ferrando, Joan Miralles i Vicent Pitarch. Aquesta Comissió recollí dades i anà elaborant un text sobre fonètica. El dia 22 d'abril de 1989 la Secció hi dedicà una sessió monogràfica.

3. *Criteris de la proposta*

a) Geogràfic. Fidel al caràcter composicional de la normativa, l'IEC no podia excloure'n els trets de territoris que no coincideixen amb els de Barcelona. Això ens dugué a distingir entre *àmbit de dues grans modalitats geogràfiques, és considerat d'àmbit general, i serà present a les emissions radiofòniques o televisives de tot el domini lingüístic: tant serà, doncs, de pronunciar-hi la paraula pena amb e oberta com amb e tancada*. En canvi, la pronunciació d'aquest mot amb vocal neutra tònica, típicament i exclusivament balearica, només encaixarà en emissions fetes a les Illes i destinades a la gent de les Illes.

b) De nivells de llenguatge. Ha semblat oportú de distingir, d'acord amb la varietat de la llengua en les seves múltiples manifestacions, un nivell formal i un nivell informal. Aquell seria obligat, per exemple, als informatius de la TV. Aquest, el més adequat amb entrevistes espontànies, si la persona enquestada s'expressa en un registre poc acurat. Amb tot, no es pot oblidar que els mitjans de comunicació de massa s'han de moure habitualment en un nivell de formalitat idiomàtica.

4. *Contingut de la proposta*

La Comissió del Català Estàndard de la Secció Filològica ha anat elaborant una sèrie d'esborranys succesius. No ignora que els professionals dels mitjans de comunicació voldrien trobar-hi solucions per a tots els casos. La Comissió més aviat ha anat eliminant casos dubtosos. Si el text, el dia que es publicarà, és ben acollit, la Secció Filològica ampliarà, corregirà, refondrà.

L'ordre d'elaboració —i, per tant, de publicació— serà: fonètica, morfologia, sintaxi, vocabulari.

DISCUSSIÓ

Al llarg de la discussió subsegüent, *Francesc Vallverdú* es refereix a un cert malentès que es va produir a la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió respecte al document de la Sessió Filològica de l'IEC demanant una major obertura de la Televisió de Catalunya a les modalitats altres que la del català central, ja que des de dins, tenint en compte els problemes greus que s'havien d'afrontar, aquesta qüestió podia no ser considerada prioritària.

Gentil Puig comenta sobre el vocabulari (part d'ús, part estable i part de creació) i insisteix en la terminologia com a factor important de la modernització. Considera així mateix que caldria treballar en els aspectes de què estem mancats, com és el cas de la gramàtica oral.

Humbert Boada creu que aquest treball de l'IEC no tindrà repercussió popular.

Joaquim Torres insisteix en la importància de la terminologia i *Mercè Lorente* recorda l'existència del Termcat, organisme dependent de l'IEC i per tant «autoritzat».